

Spoštovani,

Posamezni zaposleni pri izvajalcih (koncesionarjih) imate pri izpolnjevanju vaših delovnopравниh obveznosti pravico do zakonsko zagotovljenih delovnopравниh pravic, kot so pravica do dnevnega in tedenskega počitka, omejitve nadurnega dela itd.

41.b člen Zakona o zdravniški službi (ZZdrS)

Delo preko polnega delovnega časa ne sme presegati v povprečju osem ur tedensko.

Časovna omejitev tedenskega delovnega časa preko polnega delovnega časa se upošteva kot povprečna omejitev v določenem časovnem obdobju, ki ne sme biti daljše od šestih mesecev, pri čemer se pri izračunu povprečja ne upoštevata letni dopust in odsotnost z dela zaradi bolezni.

V primeru pisnega soglasja zdravnika lahko delo preko polnega delovnega časa presega omejitve iz tega člena. Zdravnika, ki s tem ne soglaša, delodajalec ne sme oškodovati.

Delodajalec vodi posebno evidenco o izvajanju dela preko polnega delovnega časa zdravnikov, ki so podali soglasje po prejšnjem odstavku. Evidenco mora na podlagi zahteve predložiti pristojnim nadzornim organom.

41.d člen ZZdrS

(1) Zdravnik ima pravico do dnevnega počitka v trajanju nepretrgoma najmanj 12 ur in do tedenskega počitka v trajanju nepretrgoma najmanj 24 ur.

(2) Če je to potrebno zaradi zagotavljanja zdravstvenega varstva v dogovorjenem obsegu, se lahko minimalno trajanje dnevnega in tedenskega počitka zagotavlja kot povprečje v obdobju dveh mesecev.

(3) Zaradi zagotavljanja dežurstva lahko zdravnikov delovni čas traja nepretrgoma največ 32 ur, od tega lahko traja delo v okviru polnega delovnega časa največ 10 ur v enem delovnem dnevu, v dveh zaporednih delovnih dneh pa največ 16 ur. Za delovni čas, ki nepretrgoma traja več kot 16 ur, je potrebno soglasje zdravnika.

Žal pa ne moremo v celoti izključiti možnosti, da če posamezni zaposleni zavrne vključevanje v NMP (ker bi bile v nasprotnem primeru kršene njegove delovnopravne pravice, bi šlo primeroma za nadurno delo, za katerega zdravnik ni podal soglasja), da nima izvajalec še vedno enake dolžnosti vključevanja in je torej dolžan zagotoviti drug kader, ki izpolnil njegov delež vključevanja v NMP.

44. člen Zakona o zdravniški službi po novem sicer določa:

44. člen

Zdravnik, ki opravlja zdravniško službo v okviru mreže javne zdravstvene službe, se vključi v program zagotavljanja dežurne zdravniške službe in nujne zdravniške pomoči (v nadaljnjem besedilu: neprekinjeno zdravstveno varstvo) na območju, kjer opravlja zdravniško službo, in sicer pri izvajalcu, ki zagotavlja izvajanje neprekinjenega zdravstvenega varstva (tj. javnih zdravstvenih zavodov). Neprekinjeno zdravstveno varstvo se zagotavlja s polnim delovnim časom, dežurstvom, stalno pripravljenostjo ali kombinacijami teh oblik dela.

Zdravnik iz prvega odstavka tega člena se vključuje v zagotavljanje neprekinjenega zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji za delo in za enako plačilo kot zdravnik, ki je zaposlen pri izvajalcu neprekinjenega zdravstvenega varstva. Enako plačilo pomeni, da zdravnik prejme plačilo v višini stroška, ki bi ga imel izvajalec neprekinjenega zdravstvenega varstva, če bi bil ta zdravnik pri njem zaposlen. Ob opravičeni odsotnosti zdravnika, ki je predviden za zagotavljanje neprekinjenega zdravstvenega varstva, priskrbi nadomestnega zdravnika izvajalec neprekinjenega zdravstvenega varstva.

Pogoji za zagotavljanje neprekinjenega zdravstvenega varstva iz prejšnjega odstavka ter medsebojne pravice in obveznosti se uredijo s pogodbo med delodajalcem zdravnika iz prvega odstavka tega člena in izvajalcem neprekinjenega zdravstvenega varstva.

Program izvajanja neprekinjenega zdravstvenega varstva za posamezno leto po območjih delovanja izvajalcev neprekinjenega zdravstvenega varstva, obseg neprekinjenega zdravstvenega varstva in obveznosti delodajalcev zdravnikov iz prvega odstavka tega člena glede vključevanja v program do 31. oktobra za naslednje koledarsko leto določi minister.

Organizacijo in mesečni razpored dela za zagotavljanje neprekinjenega zdravstvenega varstva na svojem območju v skladu s programom iz prejšnjega odstavka določi izvajalec neprekinjenega zdravstvenega varstva.

Program izvajanja neprekinjenega zdravstvenega varstva za posamezno leto po območjih delovanja izvajalcev neprekinjenega zdravstvenega varstva, obseg neprekinjenega zdravstvenega varstva in obveznosti delodajalcev zdravnikov iz prvega odstavka citiranega člena torej določi minister. Ta je v skladu s prehodnimi določbami interventnega zakona predmetni program za leto 2024 dolžan določiti najpozneje do 31. marca 2024. Do sprejetja programa ne moremo z gotovostjo trditi, ali bo izvrševanje 44. člena obveznost zdravnikov ali izvajalcev (torej delodajalcev zdravnikov). Kot je zbornica opozarjala v postopku sprejemanja interventnega zakona, novi 44. člen namreč mestoma govori o zdravniku, mestoma pa o delodajalcu zdravnika. Po naši oceni obstaja možnost, da bo obveznost vključevanja še naprej obveznost, ki bo določena na ravni izvajalcev, saj 44. člen ZZdrS določa, da se v programu določijo obveznosti *delodajalcev* zdravnikov ter da se pogoji za zagotavljanje neprekinjenega zdravstvenega varstva ter medsebojne pravice in obveznosti uredijo s pogodbo med delodajalcem zdravnika in izvajalcem neprekinjenega zdravstvenega varstva – zakon torej ne predvideva, da bi posamezni zdravniki sklepali pogodbe, pač pa se bodo medsebojne pravice in obveznosti še naprej urejale na ravni izvajalcev.

Ne glede na navedeno velja tudi opozoriti, da Uredba o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023 še vedno določa naslednjo obveznost izvajalcev osnovnega zdravstvenega varstva:

148. člen

(obveznost vključevanja v program NMP v dejavnosti osnovnega zdravstvenega varstva)

(1) V zagotavljanje NMP vključno z dežurno službo se enakomerno in enakopravno vključijo vsi izvajalci osnovnega zdravstvenega varstva, ki opravljajo dejavnost izbranega osebne zdravnika, razen osebne ginekologa.

(2) Delež vključevanja se določi glede na obseg programa posameznega izvajalca. To velja za zdravstvene domove in izvajalce s koncesijo, in sicer po razporedu, ki ga pripravi zdravstveni dom ali bolnišnica kot organizator te službe.

(3) Razpored zagotavljanja NMP se prilagaja razporedu rednega ordinacijskega dela in lokaciji zavoda, ki je v skladu s pravilnikom, ki ureja službo NMP, določen za izvajanje NMP na svojem območju.

(4) Razliko v prejetih in porabljenih sredstvih za plače izvajalcev NMP javni zavod uporabi tako, da prednostno financira dodiplomsko izobraževanje zdravstvenih reševalcev za naziv diplomirani zdravstvenik, diplomirana medicinska sestra in ostalo strokovno izobraževanje v sistemu NMP.

Uredba za leto 2024 še ni sprejeta, 63. členom ZZVZZ pa predvideva, da do določitve vsebine dogovora (Uredbe za tekoče leto) velja dogovor (Uredba), sklenjen za preteklo koledarsko leto. Iz še vedno veljavne Uredbe torej izhaja obveznost izvajalcev osnovnega zdravstva, da se vključujejo v zagotavljanje NMP sorazmerno glede na obseg programa posameznega izvajalca. Tudi iz koncesijskih pogodb, sklenjenih med posameznim koncesionarjem in koncedentom praviloma izhaja obveznost koncesionarja (torej izvajalca), da zagotavlja vključevanje v NMP v določenem obsegu.

Dodajamo, da je tudi ZZdrS že pred spremembo 44. člena vseboval tudi člene, iz katerih bi lahko izhajalo, da gre za obveznost posameznih zdravnikov, a se je ta (tudi na podlagi Uredbe) konkretizirala na ravni izvajalcev:

44. člen prej veljavnega ZZdrS:

Zdravnik, ki opravlja osnovno zdravstveno dejavnost v okviru mreže javne zdravstvene službe, se mora vključiti v program zagotavljanja nujne medicinske pomoči na svojem območju.

45b. člen prej veljavnega ZZdrS

Koncesionar se mora vključiti v program zagotavljanja neprekinjene nujne zdravniške pomoči na območju, kjer opravlja zdravniško službo, pri izvajalcu, ki zagotavlja izvajanje te pomoči.

Na področju primarnega in sekundarnega zdravstvenega varstva se koncesionar vključuje v zagotavljanje neprekinjene nujne zdravniške pomoči pod enakimi pogoji za delo in za enako plačilo kot zdravnik, ki je zaposlen v javnem zdravstvenem zavodu. Enako plačilo pomeni, da koncesionar prejme plačilo v višini stroška, ki bi ga imel izvajalec neprekinjene nujne zdravniške pomoči, če bi bil koncesionar zaposlen pri tem izvajalcu. Ob opravičeni odsotnosti koncesionarja, ki je predviden za zagotavljanje neprekinjene nujne zdravniške pomoči, priskrbi nadomestnega zdravnika izvajalec neprekinjene nujne zdravniške pomoči.

Pogoji za zagotavljanje neprekinjene nujne zdravniške pomoči iz drugega odstavka tega člena ter medsebojne pravice in obveznosti se uredijo s pogodbo med koncesionarjem in izvajalcem neprekinjene nujne zdravniške pomoči.

Organizacijo in razpored dela za zagotavljanje neprekinjene nujne zdravniške pomoči določi izvajalec neprekinjene nujne zdravniške pomoči.

Kot pojasnjeno, pa bomo bolj podrobna pojasnila glede obveznosti zdravnikov in izvajalcev lahko podali, ko bo minister sprejel program izvajanja neprekinjenega zdravstvenega varstva za leto 2024 ter bo sprejeta Uredba za leto 2024. V primeru, da bodo predmetni akti drugače uredili obveznost vključevanja v NMP, bo po naši oceni potrebno prilagoditi tudi posamezne koncesijske pogodbe in pogodbe, ki jih imajo koncesionarji sklenjene z izvajalci NMP. Do takrat pa torej načeloma velja, da so se koncesionarji dolžni vključevati v NMP pod pogoji iz Uredbe za leto 2023 in njihove koncesijske pogodbe, kar pomeni, da se vključujejo sorazmerno glede na obseg programa posameznega izvajalca (ne glede na okoliščine, ki posameznim zaposlenim onemogočajo vključevanje v NMP). Dodajamo, da smo na ministrstvo za zdravje že naslovili vprašanje, kako sprememba zakona vpliva na obveznosti koncesionarjev, da se vključujejo v NMP, a odgovora v tem trenutku še nismo prejeli.

Lep pozdrav,

Peter Renčel
Vodja oddelka za pravne zadeve
Zdravniška zbornica Slovenije
tel.: 01/ 30 72 121
www.zdravniskazbornica.si